

Mariusz Domżański*

Odwołanie od orzeczenia wojskowej komisji lekarskiej

Streszczenie

Służba zawodowa w wojsku wymaga szczególnych predyspozycji zarówno fizycznych, jak i psychicznych. Jest to związane ze szczególnym rodzajem zadań stojących przed siłami zbrojnymi. Organami powołanymi do weryfikacji przydatności do zawodowej służby wojskowej pod kątem psychicznym i fizycznym są wojskowe komisje lekarskie. Komisje te wydają orzeczenia przyznające odpowiednią kategorię zdolności do pełnienia takiej służby.

Słowa kluczowe: wojskowa komisja lekarska, zawodowa służba wojskowa, decyzja administracyjna

* Kpt. mgr Mariusz Domżański, referent prawny 1 Brygady Lotnictwa Wojsk Lądowych w Inowrocławiu, e-mail: mariuszdomzalski89@gmail.com.

Wstęp

Artykuł 2 ustawy z 11 września 2003 roku o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych wskazuje przesłanki, które muszą spełnić kandydaci na żołnierzy zawodowych. Może być nim osoba mająca obywatelstwo polskie, o nieposzlakowanej opinii, jej wierność Rzeczypospolitej Polskiej nie budzi wątpliwości, posiadająca odpowiednie kwalifikacje oraz zdolność fizyczną i psychiczną do pełnienia zawodowej służby wojskowej¹. Ma to związek z doniosłą rolą sił zbrojnych w obronności państwa².

Organem powołanym do ustalenia zdolności fizycznej i psychicznej kandydatów do pełnienia służby wojskowej jest wojskowa komisja lekarska³. Na marginesie należy wskazać, że wojskowe komisje lekarskie są również uprawnione do orzekania o zdolności do służby w Służbie Kontrwywiadu Wojskowego i Służbie Wywiadu Wojskowego⁴.

Rejonowa wojskowa komisja lekarska

Do wojskowej komisji lekarskiej kieruje się żołnierz zawodowy – z urzędu albo na jego wniosek, a żołnierz i inną osobę, która zgłosiła chęć pełnienia zawodowej służby wojskowej – z urzędu.

Do wojskowej komisji lekarskiej kieruje się z urzędu żołnierz zawodowy, gdy nie wykonują zadań służbowych z powodu choroby trwającej nieprzerwanie przez trzy miesiące (nie ma to zastosowania wobec żołnierzy kobiet ciężarnych), jeżeli ich stan zdrowia się pogorszył, co uniemożliwia lub utrudnia wykonywanie zadań służbowych, gdy ulegli wypadkom pozostającym w związku z pełnieniem zawodowej służby wojskowej lub u których została stwierdzona choroba powstała w związku ze szczególnymi właściwościami

1 Ustawa z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, t.j. Dz. U. 2020, poz. 860, z późn. zm.

2 P. Wojtunik, *Pojęcie, źródła i przedmiot prawa stosunków służbowych*, „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2013, nr 8, s. 205.

3 Wyrok NSA z dnia 17 lutego 2010 r., I OSK 1109/09, LEX nr 591211; K. Holiczko, *Opieka zdrowotna w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej* [w:] *Prawo wojskowe*, red. W. Kitler, D. Nowak, M. Stepnowska, Warszawa 2017, s. 227

4 M. Karpiuk, *Orzekanie przez wojskowe komisje lekarskie o zdolności do służby w Służbie Kontrwywiadu Wojskowego i Służbie Wywiadu Wojskowego*, „Studia Prawnicze i Administracyjne” 2016, nr 1.

lub warunkami służby wojskowej, w celu przeprowadzenia okresowych lub okolicznościowych badań lekarskich – jeżeli zostali zaliczeni do określonych grup osobowych, przed skierowaniem do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa oraz po powrocie do kraju, jeżeli orzeczenie wojskowej komisji lekarskiej jest niezbędne w postępowaniu karnym lub w sprawach o wykroczenia.

Do wojskowej komisji lekarskiej można skierować z urzędu żołnierza zawodowego również w innych niż wymienione przypadkach uzasadnionych potrzebami sił zbrojnych, w tym w szczególności przed wyznaczeniem na stanowisko służbowe, w związku z przeniesieniem do innego korpusu osobowego albo innej grupy osobowej, przed zwolnieniem z zawodowej służby wojskowej z przyczyn innych niż ze względu na stan zdrowia, gdy nie przystąpił w nakazanym terminie do sprawdzianu sprawności fizycznej lub gdy otrzymał ze sprawdzianu sprawności fizycznej ocenę niedostateczną, w celu sprawdzenia prawidłowości orzekania o jego czasowej niezdolności do służby z powodu choroby lub prawidłowości wykorzystania zwolnienia lekarskiego.

Do wojskowej komisji lekarskiej kieruje dowódca jednostki wojskowej, sąd, prokurator, komendant jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej oraz inny organ, przed którym toczy się postępowanie w sprawach o przestępstwo lub wykroczenie, oraz Minister Obrony Narodowej (ma to prawo wobec wszystkich żołnierzy zawodowych).

Żołnierz zawodowy jest obowiązany poddać się badaniom zleconym przez wojskową komisję lekarską, w tym również badaniom specjalistycznym, psychologicznym i dodatkowym. Jeżeli przeprowadzone badania i zgromadzona dokumentacja nie pozwalają na wydanie orzeczenia, to żołnierz zawodowy może zostać skierowany na obserwację w podmiocie leczniczym, jeżeli wyraża na to zgodę. W razie odmowy poddania się obserwacji w podmiocie leczniczym wojskowa komisja lekarska może wydać orzeczenie na podstawie posiadanych dokumentów i oceny stanu zdrowia żołnierza zawodowego.

Właściwe do orzekania o zdolności fizycznej i psychicznej do pełnienia zawodowej służby wojskowej są: 1) rejonowe wojskowe komisje lekarskie w Bydgoszczy, Ełku, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Szczecinie, Warszawie, Wrocławiu i Żaganiu; 2) Rejonowa Wojskowa Komisja Lotniczo-Lekarska w Warszawie; 3) Rejonowa Wojskowa Komisja Morsko-Lekarska w Gdańsku; 4) Centralna Wojskowa Komisja Lekarska w Warszawie.

Właściwość miejscową wojskowej komisji lekarskiej w przypadku żołnierzy zawodowych określa się według miejsca stacjonowania jednostki wojskowej lub pododdziału jednostki wojskowej, w której pełnią służbę⁵.

Wojskowa komisja lekarska w sprawie zdolności fizycznej i psychicznej do pełnienia zawodowej służby wojskowej wydaje orzeczenie będące decyzją administracyjną. Od orzeczenia wojskowej komisji lekarskiej przysługuje odwołanie do wojskowej komisji lekarskiej wyższego stopnia.

Orzeczenie wojskowej komisji lekarskiej powinno zawierać w szczególności rozpoznanie oraz ustalenie kategorii zdolności fizycznej i psychicznej do pełnienia zawodowej służby wojskowej, a w razie stwierdzenia chorób i ułomności – określenie ich związku lub braku związku z zawodową służbą wojskową.

Na gruncie orzecznictwa sądów administracyjnych utrwalił się pogląd, że wojskowe komisje lekarskie są organami administracji publicznej wydającymi decyzje w indywidualnych sprawach, w tym również decyzje w sprawach zdolności do zawodowej służby wojskowej i do pełnienia tej służby poza granicami ze względu na stan zdrowia. Dlatego też do tego rodzaju decyzji odnoszą się przepisy kodeksu postępowania administracyjnego (k.p.a.)⁶. Należy zauważyć, że o zakwalifikowaniu danego aktu do grupy decyzji administracyjnych przesądza jego treść, a nie użyta nazwa⁷.

Ustalony stan faktyczny sprawy powinien znaleźć odzwierciedlenie w uzasadnieniu orzeczenia komisji lekarskiej⁸. Zgodnie z art. 107 par. 1 k.p.a. uzasadnienie orzeczenia stanowi jego integralną część. Z uzasadnienia musi wprost wynikać ocena faktów, prawa oraz celów i skutków rozstrzygnięcia.

5 M. Karpiuk, *Postępowanie w sprawie odszkodowania przysługującego w razie wypadku lub choroby pozostających w związku ze służbą wojskową*, „Zeszyty Naukowe WSZiA” 2016, nr 1, s. 100.

6 Wyrok NSA z dnia 10 lutego 1999 r., I SA 2114/97, LEX nr 47973; Wyrok NSA z dnia 16 listopada 1995 r., SA/Gd 1655/95, LEX nr 30391; Wyrok NSA z dnia 26 lutego 2015 r., I OSK 851/14, LEX nr 1771990; Wyrok NSA z dnia 14 grudnia 2017 r., I OSK 1361/17, LEX nr 2444378; Wyrok WSA we Wrocławiu z dnia 10 grudnia 2009 r., IV SA/Wr 436/09, LEX nr 583459; Wyrok WSA w Krakowie z dnia 17 listopada 2010 r., III SA/Kr 178/10, LEX nr 756896; Wyrok WSA w Warszawie z dnia 23 września 2016 r., II SA/Wa 670/16, LEX nr 2137507; Wyrok NSA z dnia 10 lutego 1999 r., I SA 2114/97, LEX nr 47973; Wyrok NSA z dnia 16 listopada 1995 r., SA/Gd 1655/95, LEX nr 30391.

7 B. Majchrzak [w:] *Postępowanie administracyjne*, red. W. Federczyk, M. Klimaszewski, B. Majchrzak, Warszawa 2018, s. 13.

8 J. Borkowski [w:] B. Adamiak, J. Borkowski, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Warszawa 2008, s. 517.

Uzasadnienie nie może ograniczyć się do lakonicznych i ogólnikowych stwierdzeń⁹. Nadto, jak wskazuje orzecznictwo, jako dowolne należy traktować ustalenia faktyczne znajdujące wprawdzie potwierdzenie w materiale dowodowym, ale niekompletnym czy nie w pełni rozpatrzonym¹⁰. Jeżeli dla danego przypadku nie ma odpowiedniego paragrafu lub punktu w załącznikach do rozporządzenia, to przypadek ten kwalifikuje się według paragrafu lub punktu najbardziej zbliżonego¹¹.

Szczegółowe warunki orzekania przez wojskowe komisje lekarskie o zdolności do zawodowej służby wojskowej oraz wykaz chorób lub ułomności uwzględnianych przy orzekaniu o zdolności do zawodowej służby wojskowej określa rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z 3 czerwca 2015 roku w sprawie orzekania o zdolności do zawodowej służby wojskowej oraz właściwości i trybu postępowania wojskowych komisji lekarskich w tych sprawach¹², wydanego w oparciu o delegację ustawową zawartą w art. 5 ust. 8 ustawy pragmatycznej. Przepisy regulujące postępowanie wojskowych komisji lekarskich zawarte w tym rozporządzeniu stanowią *lex specialis* w stosunku do ogólnych regulacji zawartych w kodeksie postępowania administracyjnego i w myśl ogólnie przyjętej zasady *lex specialis derogat legi generali* mają pierwszeństwo przed tymi, ogólnymi regulacjami k.p.a¹³.

Centralna Wojskowa Komisja Lekarska w Warszawie

Zgodnie z par. 7 pkt 1 wspomnianego rozporządzenia właściwa do rozpatrywania odwołań od orzeczeń pozostałych wojskowych komisji lekarskich jest Centralna Wojskowa Komisja Lekarska w Warszawie (CWKL). Dodatkowo komisja ta jest uprawniona do zajmowania stanowisk w sprawie sprzeciwów zgłoszonych do projektów orzeczeń wojskowych komisji lekarskich. Jest to

9 Wyrok WSA w Warszawie z dnia 18 marca 2009 r., II SA/Wa 1/09, LEX nr 543951; Wyrok WSA w Warszawie z dnia 28 kwietnia 2015 r., II SA/Wa 2179/14, LEX nr 1819150; Wyrok NSA z dnia 10 maja 2019 r., I OSK 1650/17, LEX nr 2770471; Wyrok WSA z dnia 23 sierpnia 2012 r., II SA/Wa 1021/12, LEX nr 1259553.

10 Wyrok SN z 23 listopada 1994 r., III ARN 55/94, LEX nr 9409.

11 Wyrok WSA w Warszawie z dnia 13 sierpnia 2019 r., II SA/Wa 762/19, LEX nr 2866418.

12 Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 3 czerwca 2015 r. w sprawie orzekania o zdolności do zawodowej służby wojskowej oraz właściwości i trybu postępowania wojskowych komisji lekarskich w tych sprawach, Dz.U. 2015, poz. 761, z późn. zm.

13 Wyrok WSA w Warszawie z dnia 7 marca 2018 r., II SA/Wa 1914/17, LEX nr 2945694; Wyrok WSA w Warszawie z dnia 20 czerwca 2011 r., II SA/Wa 686/11, LEX nr 9940/14.

realizacja zasady zawartej w art. 78 Konstytucji RP, na której podstawie każda ze stron ma prawo do zaskarżenia orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji¹⁴.

Odwołanie od orzeczenia wojskowej komisji lekarskiej wnosi się za pośrednictwem komisji, która wydała orzeczenie, w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia. Przewodniczący wojskowej komisji lekarskiej, za którego pośrednictwem wniesiono odwołanie, niezwłocznie powiadamia o tym fakcie podmiot kierujący.

Centralna Wojskowa Komisja Lekarska w Warszawie rozpatruje odwołanie w składzie trzech lekarzy. Przewodniczącego składu orzekającego wyznacza przewodniczący CKWL.

Rozpatrując odwołanie, CWKL orzeka na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy. Ma ona obowiązek ponownego, wszechstronnego zbadania całokształtu sprawy oraz ustosunkowania się do wszelkich zarzutów i wniosków podniesionych przez stronę w odwołaniu¹⁵. Wynika to z dwuinstancyjności postępowania. Jej istota polega na dwukrotnym rozpatrzeniu i rozstrzygnięciu tej samej sprawy wyznaczonej treścią zaskarżonej decyzji. Wypływa stąd obowiązek traktowania postępowania odwoławczego jako powtórzenia rozstrzygnięcia tej samej sprawy. Decyzja organu drugiej instancji jest takim samym aktem stosowania prawa, jak decyzja organu pierwszej instancji¹⁶. Zauważyć należy, że postępowanie przed komisjami lekarskimi nie jest typowym postępowaniem administracyjnym¹⁷. Uprawnienia i zadania organu odwoławczego określa art. 138 k.p.a., który reguluje sposoby zakończenia postępowania przed organem drugiej instancji¹⁸.

W razie potrzeby Centralna Wojskowa Komisja Lekarska w Warszawie może przeprowadzić ponowne badanie lekarskie i badania specjalistyczne oraz skierować żołnierza na obserwację szpitalną, a także przeprowadzić dodatkowe postępowanie w celu uzupełnienia dokumentów. Co prawda te uprawnienia pozostawione są uznaniu CWKL, ale w przypadku nieskorzystania z tej możliwości jest ona obowiązana w uzasadnieniu swojego orzeczenia

14 M. Karpiuk, *Służba wojskowa żołnierzy zawodowych*, Olsztyn 2019, s. 65.

15 Wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 20 lutego 2019 r., II SA/Go 860/18, LEX nr 2628141; J. Zimmermann, *Administracyjny tok instancji*, Kraków 1986, s. 65.

16 Wyrok WSA w Krakowie z dnia 17 listopada 2010 r., III SA/Kr 178/10, LEX nr 756896.

17 Wyrok WSA w Warszawie z dnia 17 maja 2016 r., II SA/Wa 12/16, LEX nr 2055040.

18 M. Miłoś [w:] *Postępowanie odwoławcze w ogólnym postępowaniu administracyjnym*, red. A. Bochetyn, M. Miłoś, t. 2, Gdańsk 2019, s. 17; Z. Kmiecik, *Odwołania w postępowaniu administracyjnym*, Warszawa 2011, s. 96.

wskazać powody, dlaczego uznała dokumentację za wystarczającą, a dodatkowe badania za bezzasadne¹⁹.

Subiektywna ocena odwołującego się co do stanu jego zdrowia nie przesądza o niezgodności z prawem zaskarżonego orzeczenia. Zasadne jest twierdzenie, że istotą orzeczeń komisji wojskowych nie jest stwierdzenie stanu zdrowia jak w typowym badaniu lekarskim, ale rozstrzygnięcie o zdolności do służby wojskowej²⁰. Jeżeli na moment orzekania wyniki badań skarżącego stwierdzają ewidentnie występowanie konkretnego schorzenia powiązanego z określoną kategorią zdrowia, to jest on niezdolny do zawodowej służby wojskowej²¹.

Centralna Wojskowa Komisja Lekarska w Warszawie orzeka w sprawie odwołania większością głosów składu orzekającego. Sprzeciw do projektu swojego orzeczenia rozpatruje w składzie pięciu lekarzy.

Do składu Centralnej Wojskowej Komisji Lekarskiej w Warszawie rozpatrującej odwołanie od orzeczenia wojskowej komisji lekarskiej albo sprzeciw od orzeczenia CWKL zgłoszony przez członka składu orzekającego tej komisji nie mogą być wyznaczone osoby biorące udział odpowiednio w rozstrzygnięciu sprzeciwu do projektu orzeczenia wojskowej komisji lekarskiej zgłoszonego przez członka składu orzekającego tej komisji albo w rozpatrywaniu odwołania od orzeczenia wojskowej komisji lekarskiej.

Przepisem par. 20 rozporządzenia ustawodawca wprowadził do postępowania prowadzonego przez wojskowe komisje lekarskie szczególnie rodzaj współdziałania organów – współdziałania podobnego do instytucji współdziałania przyjętej przez ustawodawcę na gruncie przepisu art. 106 k.p.a. Jednakże nie jest to współdziałanie tożsame ze współdziałaniem uregulowanym w art. 106 k.p.a., gdyż artykuł nie dotyczy organów powiązanych ze sobą zależnością służbową, pozostających w stosunku nadrzędności i podporządkowania organizacyjnego²².

19 Wyrok WSA w Warszawie z 8 czerwca 2018 r., II SA/Wa 1341/17, LEX nr 2557269; Wyrok WSA w Warszawie z dnia 27 marca 2019 r., II SA/Wa 2120/18, LEX nr 2771061.

20 Wyrok WSA w Warszawie z dnia 16 kwietnia 2019 r., II SA/Wa 2085/18, LEX nr 2783820.

21 Wyrok WSA w Warszawie z dnia 27 stycznia 2015 r., II SA/Wa 1921/14, LEX nr 1747133; Wyrok WSA w Warszawie z dnia 3 listopada 2016 r., II SA/Wa 1127/16, LEX nr 2177670; Wyrok WSA w Warszawie z dnia 27 marca 2019 r., II SA/Wa 2120/18, LEX nr 2771061.

22 Wyrok NSA z dnia 6 września 2007 r., II OSK 776/07, LEX nr 360131.

Istotną cechą współdziałania określonego w par. 20 rozporządzenia jest okoliczność, że w postępowaniu administracyjnym prowadzonym przez organ pierwszej instancji bierze także udział organ wyższego stopnia, a udział ten wyraża się w formie zatwierdzenia lub odmowy zatwierdzenia projektu orzeczenia organu pierwszej instancji. Współdziałanie to polega na współdecydowaniu, w określonych prawem przypadkach, o treści rozstrzygnięcia. Tego rodzaju współdziałanie podlega ograniczeniom przewidzianym w art. 24 k.p.a., a członkowie wojskowej komisji lekarskiej wyższego stopnia, którzy brali udział w wydaniu zaskarżonego orzeczenia poprzez szczególną postać współdziałania zarówno w przypadku zatwierdzenia, jak i niezatwierdzenia projektu orzeczenia rejonowej wojskowej komisji lekarskiej, podlegają wyłączeniu od udziału w postępowaniu odwoławczym²³.

Wskazać również należy, że CWKL, wydając orzeczenie lekarskie (decyzję – zob. art. 5 ust. 1 ustawy), jest związana rygorami procedury administracyjnej określającej jego obowiązki w zakresie prowadzenia postępowania administracyjnego i orzekania. Musi przestrzegać zasady dochodzenia do prawdy obiektywnej (art. 7 k.p.a.), której realizacja wymaga, żeby dopuścić jako dowód w sprawie wszystko to, co może przyczynić się do wyjaśnienia stanu faktycznego, a nie jest sprzeczne z prawem (art. 75 k.p.a.)²⁴. Ponadto jest zobowiązana do należytego i wyczerpującego informowania strony o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego (art. 9 k.p.a.). Musi wreszcie w sposób wyczerpujący zebrać, rozpatrzyć i ocenić cały materiał dowodowy (art. 77 par. 1 i art. 80 k.p.a.)²⁵. W toku dalszego postępowania odwołujący się może z własnej inicjatywy przedstawiać dowody. W takim przypadku organ powinien ustosunkować się do takiego dowodu, ewentualnie wezwać odwołującego się do przedstawienia dalszych dowodów na poparcie głoszonej przez niego tezy²⁶.

23 Wyrok WSA w Warszawie z dnia 27 maja 2016 r., II SA/Wa 1506/15, LEX nr 2137378; Wyrok WSA w Warszawie z dnia 6 maja 2015 r., II SA/Wa 2098/14, LEX nr 1757455.

24 G. Łaszczyca, C. Martysz, A. Matan, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, t. 1, *Komentarz do art. 1–103*, LEX 2010, s. 78.

25 Wyrok WSA w Warszawie z dnia 10 lutego 2015 r., II SA/Wa 1863/14, LEX nr 1745528; M. Jaśkowska, A. Wróbel, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, LEX 2013, s. 10.

26 Wyrok WSA w Bydgoszczy z dnia 17 czerwca 2008 r., II SA/Bd 309/08, LEX nr 514483.

Orzeczenie rejonowej wojskowej komisji lekarskiej powinno zawierać dodatkowo pouczenie o dopuszczalności wniesienia skargi do sądu administracyjnego²⁷.

Dodatkowo należy zauważyć, że Minister Obrony Narodowej w trybie nadzoru może uchylić każde orzeczenie wojskowej komisji lekarskiej sprzeczne z prawem lub wydane z pominięciem istotnych okoliczności faktycznych. Uprawnienie to przysługuje również przewodniczącemu CWKL.

W razie uchylenia orzeczenia określa się zalecenia i wskazuje okoliczności wymagające wyjaśnienia w toku dalszego postępowania w sprawie oraz wyznacza się wojskową komisję lekarską do ponownego rozpatrzenia sprawy w pierwszej instancji.

Ponownie rozpoznając sprawę, CWKL nie ma obowiązku wzywania skarżącego do złożenia ewentualnej nowej dokumentacji i zawiadamiania o terminie posiedzenia – nie stanowi to o naruszeniu art. 10 k.p.a. W tym zakresie nie mają zastosowania przepisy kodeksu postępowania administracyjnego²⁸.

Kontrola sądownoadministracyjna orzeczeń wojskowych komisji lekarskich

Stosownie do art. 3 par. 2 ustawy o postępowaniu przed sądami administracyjnymi²⁹ kontrola działalności administracji publicznej przez sądy administracyjne obejmuje orzekanie w sprawach skarg na decyzje administracyjne.

Żołnierz zawodowy, który wyczerpał środki odwoławcze, tzn. po rozpatrzeniu odwołania przez Centralną Wojskową Komisję Lekarską, i nadal nie zgadza się z rozstrzygnięciem, może w ciągu 30 dni od dnia otrzymania orzeczenia CWKL wnieść skargę na tę decyzję do właściwego wojewódzkiego sądu administracyjnego³⁰.

Skargę wnosi się za pośrednictwem organu, którego działanie lub bezczynność są zaskarżane. Zgodnie z ukształtowanym orzecznictwem sądowym oraz poglądami doktryny wniesienie skargi bezpośrednio do sądu

27 J. Borkowski, op. cit., s. 517.

28 Wyrok WSA w Warszawie z dnia 26 lipca 2016 r., II SA/Wa 10/16, LEX nr 2137366; Wyrok WSA w Warszawie z dnia 17 maja 2016 r., II SA/Wa 12/16, LEX nr 2055040.

29 Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, t.j., Dz.U. 2019, poz. 2325, z późn. zm.

30 S. Chomoncik, *Ustawa o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych. Komentarz*, Toruń 2019, s. 19.

administracyjnego powoduje, że sąd powinien przekazać ją właściwemu w danej sprawie organowi administracji³¹. Organ ten ma obowiązek przekazania skargi do sądu wraz z aktami sprawy i odpowiedzią na przedstawione w niej zarzuty w terminie 30 dni od dnia jej wniesienia. O zachowaniu terminu do wniesienia skargi do sądu administracyjnego decyduje data jej nadania, a nie data jej otrzymania przez organ³².

Kontrola orzeczeń wojskowych komisji lekarskich dotyczących zdolności do zawodowej służby wojskowej, dokonywana przez sąd administracyjny, polega na sprawdzeniu prawidłowości postępowania poprzedzającego ustalenie jego stanu zdrowia, a w szczególności, czy badanie stanu zdrowia było wszechstronne, oparte na wyczerpującym wywiadzie chorobowym i pełnych badaniach przedmiotowych oraz czy dokonana następnie kwalifikacja zdolności kandydata do zawodowej służby wojskowej była zgodna z przepisami w sprawie zasad określenia zdolności do zawodowej służby wojskowej oraz właściwości i trybu postępowania komisji lekarskich w tych sprawach. Przedmiotem kontroli sądowej może być wyłącznie stwierdzona niezdolność do służby wojskowej, nie zaś związek (brak związku) ustalonych schorzeń z zawodową służbą wojskową, w tej bowiem części skarga do sądu administracyjnego nie przysługuje³³.

Kontrola orzeczenia komisji lekarskiej przez sąd administracyjny ma charakter ograniczony i sprowadza się w istocie do jego badania pod względem formalnym. Oznacza to, że sąd administracyjny ocenia jedynie, czy orzeczenie wydała właściwa komisja lekarska czy jej skład był zgodny z obowiązującymi w tym względzie przepisami³⁴.

Jednakowoż należy zauważyć, że sąd nie jest uprawniony do weryfikacji orzeczeń komisji lekarskich z medycznego punktu widzenia. Sąd nie może we

31 Postanowienie WSA w Gliwicach z dnia 8 marca 2011 r., IV SA/GI 202/11, niepubl.

32 Postanowienie NSA z dnia 18 stycznia 2008 r., II FSK 1590/06, LEX nr 496284.

33 Wyrok NSA z dnia 7 kwietnia 2016 r., I OSK 2714/14, LEX nr 2018637; Postanowienie NSA z dnia 6 listopada 2000 r., OSA 1/00, LEX nr 45587; Wyrok WSA w Warszawie z dnia 22 października 2015 r., II SA/Wa 607/15, LEX nr 1967001; Wyrok WSA w Warszawie z dnia 2 czerwca 2011 r., II SA/Wa 676/11, LEX nr 1086922; Wyrok NSA z dnia 19 stycznia 2001 r., III SA 2930/00, LEX nr 47318; Wyrok WSA w Warszawie z dnia 12 listopada 2019 r., II SA/Wa 1195/19, LEX nr 3059363; Wyrok NSA z dnia 26 lutego 2015 r., I OSK 851/14, LEX nr 1771990; Wyrok WSA w Warszawie z dnia 22 marca 2018 r., II SA/Wa 766/17, LEX nr 2746161; Wyrok WSA w Bydgoszczy z dnia 3 kwietnia 2012 r., II SA/Bd 72/12, LEX nr 1253515.

34 Wyrok WSA w Warszawie z dnia 18 grudnia 2019 r., II SA/Wa 1363/19, LEX nr 2945083.

własnym zakresie zmienić oceny i zakwalifikować skarżącego do innej kategorii zdolności do służby wojskowej niż uczyniła to komisja na podstawie badań lekarskich ani zlecić przeprowadzenie dodatkowych badań w celu weryfikacji dotychczasowych³⁵.

Na marginesie należy wskazać, że wojskowe komisje lekarskie orzekają w dwóch reżimach prawnych, stąd orzeczenia tych komisji dzielą się na dwie grupy. Pierwsza obejmuje zaliczenie danej osoby do określonej kategorii zdolności do służby wojskowej, a także samej zdolności do służby wojskowej. Orzeczenia wojskowych komisji lekarskich w tych sprawach są wiążące dla organów rozstrzygających o powołaniu danej osoby do służby wojskowej lub o zwolnieniu z tej służby. Od takich orzeczeń przysługuje skarga do sądu administracyjnego, ponieważ orzeczenia te mają charakter decyzji rozstrzygających istotę sprawy – zdolność do służby wojskowej. Drugą grupę orzeczeń wojskowych komisji lekarskich stanowią orzeczenia ustalające schorzenia danej osoby, określające ich związek ze służbą wojskową do celów odszkodowawczych lub rentowych albo zaopatrzenia emerytalnego, przysługujących na podstawie innych ustaw niż ustawa o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej czy ustawa o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych. Orzeczenia tej grupy poddawane są autonomicznej kontroli przez sądy powszechne w ramach rozpoznawania odwołań od decyzji administracyjnych o świadczeniach odszkodowawczych, rentowych lub z zaopatrzenia emerytalnego³⁶.

Żołnierzem zawodowym może być wyłącznie osoba mająca odpowiednie kwalifikacje oraz zdolność fizyczną i psychiczną do pełnienia tej służby. Weryfikacja zdolności fizycznej i psychicznej do pełnienia zawodowej służby wojskowej dokonuje się przed wojskowymi komisjami lekarskimi. Komisja na podstawie dokumentacji medycznej oraz przeprowadzonych badań ustala kategorię zdolności do służby. Elementem finalnym jest orzeczenie lekarskie będące rodzajem decyzji administracyjnej.

35 Wyrok WSA w Warszawie z dnia 24 czerwca 2016 r., II SA/Wa 2026/15, LEX nr 2089986; Wyrok WSA w Warszawie z dnia 28 grudnia 2017 r., VIII SA/Wa 746/17, LEX nr 2422235.

36 Wyrok WSA w Warszawie z dnia 28 stycznia 2020 r., II SA/Wa 1699/19, LEX nr 3010559; Uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 27 października 1999 r., III ZP 9/99, LEX nr 37912; Postanowienie NSA w składzie 7 sędziów NSA z dnia 6 listopada 2000 r., OSA 1/100, LEX nr 45587.

Bibliografia

- Borkowski J., [w:] *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, red. B. Adamiak, J. Borkowski, Warszawa 2008.
- Chomoncik S., *Ustawa o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych. Komentarz*, Toruń 2019.
- Holiczko K., *Opieka zdrowotna w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej [w:] Prawo wojskowe*, red. W. Kitler, D. Nowak, M. Stepnowska, Warszawa 2017.
- Jaśkowska M., Wróbel A., *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, LEX 2013.
- Karpiuk M., *Orzekanie przez wojskowe komisje lekarskie o zdolności do służby w Służbie Kontrwywiadu Wojskowego i Służbie Wywiadu Wojskowego*, „Studia Prawnicze i Administracyjne” 2016, nr 1.
- Karpiuk M., *Postępowanie w sprawie odszkodowania przysługującego w razie wypadku lub choroby pozostających w związku ze służbą wojskową*, „Zeszyty Naukowe WSIZiA” 2016, nr 1.
- Karpiuk M., *Służba wojskowa żołnierzy zawodowych*, Olsztyn 2019.
- Kmieciak Z., *Odwołania w postępowaniu administracyjnym*, Warszawa 2011.
- Łaszczyca G., Martysz C., Matan A., *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, t. 1, *Komentarz do art. 1-103*, LEX 2010.
- Majchrzak B. [w:] *Postępowanie administracyjne*, red. W. Federczyk, M. Klimaszewski, B. Majchrzak, Warszawa 2018.
- Miłosz M. [w:] *Postępowanie odwoławcze w ogólnym postępowaniu administracyjnym*, red. A. Bochetyn, M. Miłosz, t. 2, Gdańsk 2019.
- Wojtunik P., *Pojęcie, źródła i przedmiot prawa stosunków służbowych*, „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2013, nr 8.
- Zimmermann J., *Administracyjny tok instancji*, Kraków 1986.

Appeal against the decision of the military medical commission

Abstract

The professional service in the army requires special, both physical and psychological predispositions. It is associated with the special type of tasks standing before military forces. With bodies appointed to the verification of the usefulness for the professional military service there are military medical boards under the psychological and physical angle. These committees are issuing statements granting the ability the appropriate category for performing such a service.

Key words: military medical board, professional military service, administrative resolution